

МІСІЯ БІБЛІОТЕКАРЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Петрухно Ю. Є., кандидат наук з соціальних комунікацій,
завідуюча сектором

Наукова бібліотека Національного університету
«Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»

Інтернет та інформаційно-комунікаційні технології зараз – це невід’ємна частина життя будь-якої людини, вони присутні у всіх сферах людського буття. В зв’язку з цим змінюється місія бібліотекаря.

На наш погляд місія сучасного бібліотекаря включає до себе наступні завдання. Перше – це *виховання правової культури*. Правова культура – це система професійно-правових знань, умінь і навичок, що характеризують високий ступень правового розвитку держави, відповідають рівню досягнутого суспільного прогресу і виражають у правовій формі режим прав і свобод людини та громадянина та інші найважливіші соціальні цінності. Але зараз в Україні рівень правової культури та правосвідомості громадян дуже низький. Це, перш за все, пов’язано з відсутністю правового виховання молоді. Тому саме бібліотекар повинен проводити різні заходи, направлені на підвищення рівня правової культури, в різних закладах освіти та популяризувати правові знання серед широкого кола населення, в т.ч. відносно їх прав та обов’язків, закріплених в ст. 21-68 Конституції України, а саме право на працю, відпочинок, житло, освіту та ін [2].

Друге завдання – це *виховання інформаційної культури*. На наш погляд, інформаційна культура – це цілеспрямований відбір та використання будь-яких видів інформації з метою задоволення освітніх, наукових, культурних, етичних, естетичних та духовних потреб. Зараз в вузівських бібліотеках читачам, крім електронних каталогів, доступні навчально-методичні комплекси в електронному ви-

ді, існують багато книжок в повнотекстовому варіанті. Це часто приводить до порушень в сфері інтелектуального права. В зв'язку з цим на бібліотекаря покладено завдання не тільки роз'яснювати читачам правила користування, пошуку за ключовим словом та ін., але й виховувати у них інформаційну культуру шляхом проведення бесід, спеціальних лекцій та різних просвітницьких закладів.

З цим тісно пов'язана третя складова місії бібліотекаря – *забезпечення інтелектуальної свободи читачів*. Це завдання зафіксовано в «Декларації ІФЛА про бібліотеки, інформаційні служби та інтелектуальну свободу», яка була прийнята в 2002 р. в Глазго [1]. В неї також наголошуються такі завдання як забезпечення своїм користувачам до релевантних ресурсів і послуг без обмежень, протидія цензурі, захист прав кожного користувача на приватність в конфедінційність інформації, забезпечення оптимізації реєстрації, представлення та надання доступу до інформації, забезпечення всім бажаючим доступу до інформації задля власного розвитку, освіти, культурного збагачення, дозвілля, економічної діяльності, поінформованої участі та розширення демократії та ін.

Співпраця з різними *громадянськими організаціями та ЗМІ та лобювання своїх інтересів на різних рівнях* з метою популяризації книжок серед молоді, підвищення рейтингу бібліотечної професії, підвищення зарплати та ін.

Популяризація книжок серед молоді. Незважаючи на те, що кількість інформації в Інтернеті постійно зростає, книжкова культура, як і раніше, грає значну роль в становленні людини як особистості. Адже саме книжки з самого дитинства людини впливають на розвиток її образного мислення, а це дуже важливо, т. к. людина, яка не вміє образно мислити, дуже скоро деградує.

Впровадження *інформаційно-комунікаційних технологій*, за допомогою яких громадяни можуть отримувати будь-яку інформацію, незалежно від свого віку.

Проведення тренінгів та консультації щодо пошуку та використання інформації, в т.ч. в режимі on-line.

Вдосконалення доступу до інформації з філософських, соціальних, економічних і політичних питань проголошується в «Маніфесті ІФЛА з прозорості, раціонального управління та свободи від корупції» [3].

Підтримка розвитку та реалізації основних соціальних та демократичних цінностей. Вищою соціальною цінністю «є людина, її життя та здоров'я, честь та гідність, недоторканість та безпека» [2]. Основними правовими цінностями є:

1. реалізація основних демократичних принципів;
2. доступність та незалежність правосуддя;
3. прозорість влади;
4. якісний стан забезпечення прав і свобод людини;
5. високий рівень правосвідомості громадян та ін.

Усі ці принципи повинні бути закріплені в кодексах бібліотечної етики, а також в правилах користування бібліотекою та інших документах.

Література:

1. Декларація ІФЛА про бібліотеки, інформаційні служби та інтелектуальну свободу [Ел. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifla.org/faife/policy/iflastat/gldeclar-e.html>. - Загл. с екрана.
2. Конституція України. – Х. : Право, 2012. – 56 с.
3. Маніфест ІФЛА з прозорості, раціонального управління та свободи від корупції [Ел. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifla.org/en/publications/ifla-manifesto-on-transparency-good-governance-and-freedom-from-corruption>. – Загл. с екрана.